సతీపతుల సరససల్లాపాలు

జనమంచి వేంకటరామయ్యగారు

గృహలక్ష్మి

పతి—(పీటమీఁదఁ గూర్చుండి) త్వరగా విస్తరి వేసి రెండు మెతుకులు పెట్టుదు. ఆకలి దహించుకొని పోతున్నది.

సతి—(వంటింటి అడ్డగోడచాటుననుండి) వడ్డిస్తున్నాను, ఒక్క నిమిషం ఓపిక పట్టండి.

ప—ఇంకా ఓపికపట్టడమేనా? వేసేవి పదకొండు.

స—అవును. కచేరీసావడిలోనుండి యెన్ని పిలిచినా కదలి రావడం కష్టం. వచ్చినతరువాత ఎంత బతిమాలినా కొంచె మోపికపట్టడం అంతకంటె కష్టం.

ప—నీ కంతకోప మెందుకు? ఆలాగే ఓపిక చేస్తానులే.

స—ఓపికచేస్తే కొంచెం సంధ్యావందనం తరవాయికూడా తీర్చుకొన్నట్టవుతుందేమో?

ప—సంధ్యావందనమూ లేదు, చట్టుబండలూ లేదు. ఈవేళకు అక్షతలు వేసుకొంటాను పోనిత్తు. మీ ఆడవాళ్లుకోముమధ్య నాగా వస్తే అక్షతలు వేసుకొంటారు కాదూ?

ప—అయితే మా ఆడవాళ్లలో చే-రి-నా రన్నమాట. (అని సగము మ్రింగిన చివరమాటలును, విదియ చందురు వెలుఁగువంటి పెదవి దాఁటని పిన్ననగవును గల మొగమును ఇంచుక చూపించుచు తొంగి దాచును.)

ప—(అద్దము చూచుకొని మీసము సవరించుకొనుచు) చేరినా బాగుండును. శారదాదేవిలాగు జైలుకే వెళ్లుదుము.

స—అదేమిటి?

ప—ఏమున్నది? మన ఊళ్లో సీమగుడ్డ లమ్మవద్దని, కొనవద్దని బట్టలదుకాణాలదగ్గర ప్రబోధం చేసినందుకు పోలీసువా రామెను పట్టుకొని తీసుకొనిపోయి నేరం పెట్టి మూడుమాసాల విడిశిక్ష వేయించినారు.

స—అయ్యో పాపము! ఆవిడ బిడ్డలతల్లి కాబోలునే?

ప—కంచె మేకలాగు కడుపెడు పిల్లలు.

స—మీ మాటలు చూస్తే నాకు నవ్వు వస్తున్నది, అసమయంలోకూడా. అయితే, పెనిమిటి ఒప్పుకొన్నారా? ఊరుకొన్నారా?

ప—నీ వింకా పెరటితోవనే ఉన్నావు. బహిష్కారపత్రికలు పంచిపెట్టినందుకు ఆయన జైలుకు వెళ్లి అప్పుడే మూడుమాసాలు కావచ్చింది. ఆయన ముందు, ఆవిడ వెనుక—అదొక విధమైన దాంపత్యమన్నట్టు, ఇదొకవిధమైన సహగమనం.

స—సరిపోయింది మీరు చెప్పినమాట—అయితే పిల్లలో? పిల్లల నెవరి కప్పగించింది?

ప—"మాటా ముల్లె గట్టి ముసిలోళ్లతో సెప్పి" అని పదం పాడినట్టు, ముసలివా ళ్లున్నారుగా? ఎడపిల్లల నత్తమామల కప్పగించి, చంటిపిల్లను చంకను వేసుకొని, మహాత్మ గాంధికి జే యన్నది.

స—సాహస మంటే ఆలా గుండవలె. స్త్రీ ఎప్పుడూ సాహసురాలే. కాని యీసాహసం చిత్రంగా ఉన్నది.

ప—ఏరోజు కారోజే కళ్లారా చూస్తూ, చెవులారా వింటూ చిత్ర మంటా వేమిటి? ఇప్పుడు మన ప్రజలలో దేశాభిమానం, స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ ప్రబలినాయి. అందుచేతనే స్త్రీలు, పురుషులు, శిశువులు, వృద్ధులు అందరు కలిసి, తమకే కాకుండా నాగరక ప్రపంచానికంతకుకూడా, ధర్మసమ్మతమని తోచేపద్ధతి నవలంబించి దేశానికి బంధవిమోచనం కలిగించవలెనని విశ్వ ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. అందుచేతనే యొంథ కన్నెరుగని

గొప్పయింటి స్త్రీలుకూడా, ఈచెవిగా డ్వాచెవికి గొట్టే యీరోషిణీ కా ర్తెలో బైటికి వచ్చి పడరాని బాధలు పడుతున్నారు. ఇప్పుడు స్త్రీలు వెనుకటిలాగు తూము కాలువలోనుండి తొంగిచూచే యెలుకలలాగు, తురక సాహేబును చూచిన తొండలలాగు అదరడం, బెదరడం యేమీ లేదు. చేమకూర వెంకటకవి చెప్పినట్లు "పువుఁబోండ్లు కటారి కత్తియ" లయినారు.

స.—అయితేమాత్రం అందరికీ చెల్లుతుందా అంతసాహసం? ఆవిడకే చెల్లింది గాని?

ప—అయిదుగురు బిడ్డల తల్లికి అంతసాహసం చెల్లితే, తొలిబిడ్డతల్లికి చెల్లుతుంది చెల్లేది.

స—ఏమిటి చెల్లేది? మూడుపూటల మూడుకంచాల భోజనం!

ప—ఆలా గంటా వేమిటి? ఖద్దరుచీర కట్టుకొని అమ్మణ్ని చంకబెట్టుకొని, పొరుగింటికి పేరంటానికి వెళ్లినావంటే, నీకూ చెల్లుతుంది ఏదోకొంత— డిల్లికి ఢిల్లి, పల్లికి పల్లి అన్నట్లు.

స—చాలు, మీవేళాకోళాలు. ఉదయాస్తమానాలు, ఇంటిలోనే మునుగుతూ తేలుతూ ఉండే నాబోటిదానికి చెల్లే దేమిటి?

ప—ఏమి మునగడమో, ఏమి తేలడమో! యింకా యిప్పటికి వంట తేలలేదు. అష్టావధానం చేసే కవీశ్వరునిలాగు ఒకమాటు ఇటు, ఒకమాటు అటు చూస్తూ తల్లికొంగు పట్టుకొన్న పిల్లలాగు అద్దగోడచాటునుండి తొంగి దోబూచు లాడుతున్నావు. (వంటింటిలో చుంయిమను శబ్దము విని) ఏమిటో చుంయిమనిపిస్తున్నావు. ("నళినీబాంధవభానుతప్తరవికాంతస్యందినీహారకం, దళచూత్కారపరంపరల్ పయి పయిన్ మధ్యాహ్నముం దెల్పెడున్"అని మెల్లగా చదువును.)

స—ఏమిటో మధ్యాహ్న మంటున్నారు. మధ్యాహ్నం మీరే చేసుకొన్నారు. ఎంతసేపటికి రాకపోయేటప్పటికి, వేసినపెసరట్టు చల్లారిపోయింది. పొయిసెగ మంచితే గట్టిపడుతుందిగదా? అందుచేత, ఎందుకైనా మంచిదే, కచేరీతొందర లేని ఆదివారంగదా, ప్రభువు లేవేళకు వస్తారో అని రుబ్బినపిండి కొంచె మట్టే ఉంచినాను. ఆఉంచడం మంచిదే అయింది. ఇప్పుడు దానితోనే, తాజాపెసరట్టు వేసినాను. వడ్డిస్తున్నాను. (అని విస్తరివేసి నీళ్లు చల్లి పదార్థములు వడ్డించును.)

ప—(భుజించుచు) ప్రభువు లంటే జ్ఞాపకం వచ్చింది. వెనుక నూరు నూటపాతికయేండ్లక్రిందట, యూరోపుఖండములో నెపోలియన్ అని ఒకమహావీరు డుండేవాడు. ఆయన మహాయుద్ధసన్నాహంలో నుండి యేదో వ్యూహమును గురించి ఆలోచన చేస్తూ అందులోనే మునిగిఉండడంచేత, భోజనాని కేవేళకువచ్చేది తెలిసేది కాదు. అందుచేత భక్తివిశ్వాసాలుగల అతని వంటవాడు, చేసిన వంట చల్లారిపోయినప్పుడెల్ల గంట గంటకు తాజామాంసం తయారుచేసి ఉంచేవాడు. అందుచేత నాలస్యముగా వచ్చినప్పటికి తనకు ఎప్పటి కప్పుడే వెచ్చనికమ్మని భోజనం లభించినందుకు ప్రభువు సంతోషించి దానికారణ మడిగి తెలిసికొని వాని నెంతో మెచ్చుకొన్నాడు.

స—ఆలాగు మెచ్చుకోవడానికి నే నెంతదాన్ని గాని, ఈవేళ మీకుగూడా ఏదైనా యుద్ధమేనా యేమిటి ఆలస్యానికి కారణం? (అని విసనకఱ్ఱ పుచ్చుకొని నిలువఁబడి విసరుచున్నది.)

ప—మహాపతివ్రతవు! నీవాక్యం అమోఘం— ఆహా! యుద్ధమే కారణం.

స—ఈస్తోత్రాల కేమి గాని, యేమియుద్ధమో చెప్పుదురు.

ప—ఉదయం ఏడుగంటలకు కాఫీ పుచ్చుకొని, ఆదివారంగదా అని ఒకమాటు సమాజమందిరానికి వెళ్లినాను. ఇంటివద్ద కాలక్షేపం కానివాళ్లకు, కోర్టులో కేసులు లేనివాళ్లకు ఈసమాజమందిరం ఒకవిధమైన శరణాలయం వంటిది.

స—ఈగొాతమీతీరాన అన్నసత్రాలు వేసిన పుణ్యాత్ముల కెంతపుణ్యమో, ఆమందిరం కట్టించిన వారికి కూడా అంతపుణ్యం.

ప—ఇంకా ఎక్కువేమో కూడా. ఆసంగతి ఆలాగుంచు. మందిరానికి వెళ్లినాను. వెళ్లి స్వరాజ్యపత్రిక చేత బుచ్చుకొని చదువుకొంటూ ఉండగా, కొందరు స్నేహితులు నాదగ్గరకు వచ్చి, "రామారావు! కాకినాడ నుండి బిలియర్డ్స్‌లో గండపెండేరం వేయదగిన గజఆటకాడు-ఒకవకీలు-వచ్చియున్నారు. నీవు ఆయనతో ఒకచేయి చూచి మనసమాజంపేరు కొంచెం నిలబెట్టవలెను. నీవు తప్ప ప్రస్తుత మిక్కడ ఆయన కీద్దీ మరిఒకరు లేరు. లేవాలి రావాలి అని గట్టిపట్టు పట్టి చేతిలోనుండి పేపరు కూడ లాగి జబ్బ పట్టుకొని కుర్చీలోనుండి నన్ను, మొగమోటపుమట్టాన్ని భోజనానికి లేవదీసినట్టు లేవదీసినారు.

స—(నవ్వుచు) అంతే గాని అలకపాన్పుపైనుండి పెండ్లికొడుకును లేవదీసినట్టు కాదుగదా—ములుకోలకఱ్ఱ చేత బట్టుకొని?

ప—(నవ్వుచు) మరికొంచెం బెట్టుసరిచేస్తే ఆలాంఛనంకూడా జరిగేదే కాని చేయడాని కవకాశమేదీ? వారంతా బంట్రోతులాగు వాళ్లామట్టుగానే నన్ను బిలియర్డ్స్ గదిలోనికి నెట్టుకొని పోయినారు.

స—ఆతరవాయి అక్కడ తీరిం దనుకొంటాను —మీద బడి కొట్టవచ్చేలాగు చొక్కాచేతులు పయికెగదోసుకొని గొడుగుకామలాటి కఱ్ఱ ఒకటి చేత బట్టుకొని తయారుగా నిలిచిఉండే ఆపెద్దమనిషివల్ల?

ప—(నవ్వుచు) ఎప్పుడో ఏసభకు వెళ్లినప్పుడో చూచినట్టున్నావు. అచ్చంగా నీవు చెప్పినట్టే ఉన్న ఆయనవైఖరి ఆయనపేరుకు తగినట్టుగానే ఉన్నది.

స—ఆలాగా? ఎవ రాయన?

ప—శ్రీమత్ప్రతివాది భయంకరం వెంకటనరసింహాచార్యులు గారు.

స—పేరు చూస్తే పట్టినవ్యాజ్యమెల్లా గెలిపించే గొప్ప వకీలులాగున్నారు.

ప—ఆటలోకూడా అందెవేసినచెయ్యే. కాని చాలా సరసుడు. గుడ్ మార్నింగ్, అంటే గుడ్ మార్నింగ్, అను కొన్నతర్వాత, చిరునవ్వుతో ఆయన "ఒకఆట ఆడుదామా?" అన్నాడు. అందుపయిని నేను "మీరు ఇంగ్లీషుక్లబ్బులో కూడా ఆడి ఆరితేరిన ఆటకాళ్లు. మీయెదుట నేను నిలువగలనా?" అన్నాను. దాని కాయన పెదవి చిట్లించి "అందులో ఏమున్నదండి? మన మేమయినా మెప్పులకోసం మెడల్సుకోసం ఆడుతున్నామా? ఊరకే సరదాకి గాని" అని అన్నాడు. అటయితే సంతోషమే అన్నాను, నేను. ఆపయిని ఆట ఆరంభమైనది. కర్ణార్జునుల ద్వంద్వయుద్ధం చూచే దేవతల లాగు—ఇది ఊరికే ఉపమానంకోసం చెపుతున్నాను—మా స్నేహితు లందరు రెప్పవాల్చక కండ్లన్నీ మా ఆటమీదనే పెట్టుకొని చూస్తూ ఉండగా మా ఉభయులము ఒక గంట గంటన్నర సేపు మా బలాబలాలు చూపించినాము. మొదట కొంతసేపటివరకు జయాపజయాల అంతరం, అసమాన స్నేహముయొక్క అంతరంలాగే కొంచెము హెచ్చుగానే ఉండెను. గాని, తరువాత తరువాత క్రమక్రమంగా అది, పటకా బిగించిన దొరసానినడుములాగు సన్నగిల్లిపోయింది.

స—(నవ్వుచు) ఆట సమ మయిన దందురు, సన్నాయినొక్కులు నొక్కక.

ప—నీ వన్నమాటే నా స్నేహితుల నోటిలోనుండి సంతోషధ్వనిగా వచ్చేటప్పటికి నాకు ముచ్చెమటలు పోసినాయి. మూడుసోడాకాయలు ఖర్చయినాయి.

స—సోడాకాయలేనా, యింకా యేమయినా కాయలుకూడా ఖర్చయినాయా?

ప—ఇంకా-ఏమయినా - కాయలసంగతి మీ అన్నయ్యకు తెలియవలెను. అతడు ప్రస్తుతం విశాఖపట్నంబస్తీలో ఆబ్కారీ ఉద్యోగస్థుడుగా ఉన్నాడు కాబట్టి.

స—ఇప్పుడు మన రాజమహేంద్రవరం కూడా విశాఖపట్నానికి తీసిపోవడం లేదట గాదూ?

ప—ఎక్కడిమాట? విశాఖపట్నంలో ఉన్నది సముద్రం, రాజమండ్రిలో నున్నది గోదావరినది. సముద్రానికి నదికీ "అంతరం మహదంతరం" అన్నట్టు వెంతో అంతరం.

స—ఇదా ఈవేళ మీరు చేసినయుద్ధం? ఇంకా యుద్ధమంటే చదరంగమేమో అనుకొన్నాను. అక్కడకు వెళ్లి శ్రమపడి యెండలో అలసి పులుసుగూరై రాకపోతే, కడుపులో చల్ల కదలకుండా ఇంటివద్ద గూర్చుండి నాతో ఓమనగుంట లాడరాదూ?

ప—(పకపక నవ్వుచు) ఇంకా నయం, గవ్వలు గచ్చకాయలు ఆడుమన్నావు కావు?

స—అంటే యేమి? మీ రిప్పుడాడిన ఆటలో అంతకంటె విశేష మేమున్నది?

ప—ఉన్నదని కాదు. అంతకంటె విశేషమైన ఆటలు నీతో ఇదివరకే చాలా ఆడి ఉన్నామగదా అని కాని.

స—ఏమి గడుసుతనము! ఏమేమాడినా రేమిటి?

ప—ఏమే మాడినానా? ఉండు, కొంచెము జ్ఞాపకము చేసుకొంటాను. (ఎడమచేతితో తల తడవి కొనుచు) పెండ్లాడినాను. పెండ్లిలో బంతులాడినాను. ఇంకా దేవుడు మేలుచేస్తే—ముద్దులాడినాను. ముచ్చటలాడినాను. సరసాలాడినాను. సల్లాపాలాడినాను.

స—ఇంకా.

ప—ఇంకా, నీకు కోపం రాకపోతే—

స—కోప మెందుకు? చెప్పదలచుకొన్న దేమో చెప్పండి.

ప—అప్పుడప్పుడు చిన్న చిన్న కల్లలు కయ్యాలు ఆడినాను.

స—ఎన్ని ఆడినారు! న్యాయవాదులు కల్లలాడుతారా?

ప—ఆడుతారులే. బంగారపు పనివాళ్లు టంకపుపాళ్లు వేసి అతికినట్టు నిజం నిలబడడంకోసం ఆడుతారులే. ఆకల్లలు వేరు. కాని—

స—ఈకల్లలు?

ప— పెండ్లి విందులో లడ్డు జిలాబీ తింటూ ఉన్నప్పుడు మొగం మొత్తకుండా ఉండడానికి మధ్య మధ్యను నాలుకకు రాచుకొనే పచ్చడి బద్దలవంటివి.

స—మీరు మగవారు—ఎందుకైనా సమర్థులే, ఏమాడినా ఆడుతారు. నీళ్లాడుతారు కూడాను.

ప—(పకపకన నవ్వి) అసాధ్యం తెచ్చిపెట్టకు, నీపుణ్యమాయెను. ఆపనిమాత్రం మావల్ల గాదు.

స—కాకేమి? ఈమధ్య నెక్కడో ఏదేశంలోనో మగవానికడుపున బిడ్డ పుట్టినదని పత్రికలలో ఉన్నట్టు చెప్పుకొన్నారే?

ప—ఏమో, ఆసంగతి నే నంతగా పాటించలేదు. కాని జీవోత్పత్తిని గురించి చెప్పేశాస్త్రంలో, స్త్రీపురుషభేదం లేని కొన్ని క్రిమికీటకాలు వాటంతట అవే వృద్ధవుతున్నాయని చెపుతారు.

స—అయితే పూర్వము ద్రోణాచార్యుడు తల్లి కడుపున బుట్టలేదని మనపురాణాలలో కూడా ఉన్నదిగదా?

ప—గాలికి బుట్టి ధూళికి పెరిగినాడు కాబోలు! అదంతా యుగాంతరవిషయం. మనకు ప్రస్తుతం అమలులో ఉన్న విషయం కావలెను.

స—అటయితే, ప్రస్తుతం అమలులో ఉన్న విషయం భోజనమే. మాటలసందడిని మరచిపోయినారా యేమిటి, మొవ్వంకాయకూరను అంత|చిన్నచూపుచూచి నారు? కాయలు మన పెరటిలోవే.

ప—పెరటిలో కాసినవి, పెండ్లాము వంటచేసినవిన్నీ. ఇంకేమి? "స్వచ్ఛందతః స్వభవనే స్వకృషీయమన్నం, పత్నీకరాగ్రపచితం ద్విజభుక్తశేషం" అన్నట్టు కూర మరీ బాగా ఉంటుంది. కొంచెము అన్నము పెట్టి నెయ్యి వెయ్యి, చెపుతాను.

స—(అట్లు చేయును.)

ప—(రెండుగ్రుక్కలు మంచినీరు త్రాగి సర్దుకొని) సాధారణంగా, ఏకార్యక్రమానికైనా ముందు ఇష్టదేవతాప్రార్థనం కావలెను. అది యిప్పటికైనది.

స—అయితే మీకు పెసరట్టేనా యేమిటి యిష్టదేవత?

ప—పెండ్లాము కూడాను.

స—అమ్మయ్యో! పెండ్లామును కూడా పెసరట్టులాగు విరిచి ముక్కలు చేసి నోటిలో వేసుకొని నమలి మ్రింగివేయడమే!

ప—తప్పు తప్పు. దేవతాప్రసాదములాగు కన్నుల నద్దుకొని నెత్తిమీద బెట్టుకొనే దివ్యపుష్పం వంటిది పెండ్లా మంటే.

స—అయితే లోకంలో ప్రతిపురుషుడు ఆలాగు చూస్తూన్నాడా?

ప—చూడకపోతే పెనిమిటే పెసరట్టవుతాడు. పెండ్లామే తన్ను మెడగట్టుకొన్న ఆనిర్భాగ్యుని బట్టుకొని ముక్కలు ముక్కలుగా విరిచి నోటిలో వేసుకొని నమలి మింగి వేస్తుంది.

స—(నవ్వుచు) మహాశక్తిలాగా?

ప—అవును, మహాశక్తి లాగే. 'కలౌ శక్తి గృహే గృహే' అన్నాడు. కలియుగంలో ఇంటింట ఒక శక్తిఉన్నది. ఆశక్తి నారాధిస్తే గృహలక్ష్మి అవుతుంది. కాని యేకారణంచేతనైనా సరే అసమర్థుడై ఆరాధించలేకపోతే యమదేవతే అవుతుంది. అందుచేతనే ఎవడో యెముకలు చిట్టంగట్టిన గట్టిముండావాడొక్కడు "పెండ్లామో యమదేవతా" అని గీతావాక్యానికి పాఠాంతరం కల్పించినాడు.

స—ఏమిమాటలు? లోకంలో ఎక్కడా పతివ్రతలే లేనట్టు చెపుతున్నారు.

ప—సామాన్యవిషయంగా చెప్పినాను గాని లేకేమి? ఉన్నారు, పగటిచుక్కలలాగు అక్కడక్కడ నూటికి కోటికి పరగపాటుగా. ఇక్కడ నీవే ఉన్నావుగా, బి. యల్. పరీక్షకు నేను చేసిన అప్పు నన్ను పట్టుకొని పీకిస్తూ ఉంటే, పెండ్లినాడు పెట్టిన రెండుపెద్ద నగలు తెచ్చి నాచేతిలో బెట్టిన మహాపతివ్రతవు!

స—నానగ లేమిటి? నే నెవతెను? నేను మీ దానను గానా? మీసొత్తు గానా? నలమహారాజుతో దమయంతి చెప్పినట్లు 'నేను మీధనము'. మీ ధనము మీయిష్టంవచ్చినట్లు చేసికోవచ్చును. ఇందులో నేను చేసిన త్యాగ మేమున్నది? ఈప్రశంస ఇంకెప్పుడూ చేయకండి, నామాట విని.

ప—చేయను గాని, నిజంగా అప్పటికంటె ఇప్పుడే నీరూపం నాకంటికి ఎక్కువ ఆనందకరంగా కనబడుతున్నది సుమీ?

స—ఎందుచేత?

ప—ఆ పొత్తినూలుచీర, ఆ సంసారపక్షపు నగలు, ఆ పువ్వులు ధరించి, విసనకఱ్ఱ చేత బట్టుకొని నిలువబడి నాకు నీవు ఉపచారం చేస్తూ ఉంటే, మునికన్నెవేషంతో అతిథిసత్కారం చేస్తున్న ఆ శకుంతల యొక్క దివ్యమంగళవిగ్రహమే కళ్లకు కట్టినట్లుగా ఉన్నది.

స—తరుచు నాటకాలకు వెళ్లడంవల్ల మీ మనస్సును ఒకవిధమైన భ్రాంతి ఆవరించినట్టున్నది. అందుచేత మీకంటికి మిణుగురుపురుగు మెరుపుదీగలాగు కనిపిస్తున్నది.

ప—పోనీ, నీవు శకుంతల వయినా కాకపోయినా నేను మాత్రం నీసుఖంకొరకు రవ్వంతసేపు దుష్యంతుడను కాక తప్పదు.

స—తాను కోరి పెండ్లాడిన పెండ్లాము తన్ను చేరవచ్చినప్పుడు చెందనాడిన దొడ్డమహారాజు! ఆయన పోలికమాత్రం తెచ్చుకోకండి మీపుణ్యమాయెను.

ప—లోకు లెప్పుడూ ముందరిగుణంకంటె వెనుకటి దోషమునే త్వరగా ఎంచుతారు — ఆ దోషం బుద్ధిపూర్వకంగా చేసినది కాదని తెలిసీకూడా!

స—మోచేయి, నిద్రలో ప్రమాదవశాన్ని తగిలినప్పటికీ ప్రక్కపోటుబాధ తప్పదుగా?

ప—సెబాసు! లాయరు పెండ్లాములాగే చెప్పినావు! సబబు. అవును గాని, నే నెప్పుడయినా నిద్రలో ఆలాటి అపచారం చేయలేదుగదా, కొంప తవ్వి?

స—చేస్తేమాత్రం ఏమి చేస్తాను? శకుంతలలాగు సహించుకోవలసినదే — సున్నము బెల్లము పట్టు వేసుకోకుండా.

ప—నీ వయితే సహించుకొంటావు గాని, ఆ మాట విని నేనుమాత్రం సహించలేను సుమీ! చాలును. ఈపాటి కావిసనకఱ్ఱ క్రిందబెట్టి, అక్కడ ఎదురుగా పీటమీద కూర్చుండు.

స—ఎందుకు? మీరు నాటక మాడుతుంటే చూడడానికా?

ప—నాటకమూ గాదు, బూటకమూ గాదు. కడుపులో ఉన్నది చెపుతున్నాను. విను.

స—చెప్పండి, చేతులు పనిచేస్తూంటే చెవులు వినగూడదా యేమిటి? (నిలువబడి విసనకఱ్ఱతో విసరుచునే యున్నది.)

ప—ప్రకృతిచేతనే సుకుమార మైన నీశరీరమును ఈవిధంగా కష్టపెట్టుకోవడం చూస్తే నాకు చాలా కష్టంగా ఉన్నది. ఈలాటి వేసవికాలంలో పొయి సెగను బడి ఇన్నిపదార్థాలు తయారుచేసిన కష్టమే చాలును. పయిగా విసనకఱ్ఱ చేత బట్టుకొని నిలువబడి విసరడంకష్టం కూడానా?

స—దుష్యంతవేషం బాగానే వినిపిస్తున్నారు. నా కేమీ కష్టం లేదు. ఆయాసం లేదు. మీరు సుఖంగా భోజనం చెయ్యండి. కొంచెము అరటిపండ్ల పచ్చడి వేతునా?

ప—అక్కరలేదు. చారు పోసుకొంటాను. అయితేను, ఆయాసం లేదంటున్నావు. ప్రొద్దుట కాఫీ పుచ్చుకొన్నానా? ఏమిటి, జవాబు చెప్పక నీళ్లు నములుతున్నావు? అన్నట్టు ఆదివారవ్రతం కాబోలు. ప్రొద్దుట కాఫీకి ఆదివారం. సాయంకాలం భోజనాని కాదివారం. రాత్రి తాంబూలం వగైరా—

స—ఏమిమాటలు? బొత్తిగా చిన్నతనం వస్తున్నది! (అని పతిభుజమును మెల్లగా విసనకఱ్ఱతో తాకును.)

ప—తగిలింది, ఇప్పటికి బాగా తగిలింది.

స—ఏమిటి?

ప—హాయిగా చల్లనిగాలి.

స—ముక్కు గోస్తే నెత్తురు రాగే బాపతు మనుష్యులు!

ప—ఆలాగయితేనే ప్రపంచంలో బ్రతకడం. ఈప్రపంచంలో మనుష్యుడు అన్నిరకాల అనుభవాలను అమారుగా ఉండవలెను. చూడు. నేను చెన్నపట్టణంలో లాకాలేజీలో చదువుకొంటూ ఉన్నప్పుడు ఇంటిదగ్గర నుండి వచ్చే మనీఆర్డర్లు ఇష్టంవచ్చినట్టుగా ఖర్చుపెట్టుకొని తింటూ తిరుగుతూ సాయంకాల మయ్యేటప్పటికి బీచ్‌రోడ్డుమీద చల్లగాలికి సరదాగా సైకిల్ తొక్కుకొంటూ ఆపక్కను కనబడే సముద్రానికివలెనే నాసుఖానికికూడా మేర లేదనుకొంటూ ఆనందిస్తూ ఉండేవాణ్ని. అప్పటి అనుభవము అది. ఇంక—

స—ఇప్పటిది?

ప—పెండ్లాముచేత విసనకఱ్ఱదెబ్బలు తినడం, ఆపయిని—

స—(న వ్వాపుకోలేక విసనకఱ్ఱ నోటికి కడ్డుపెట్టుకొని) ఆపయి నేమిటి?

ప—ఏమున్నది? శ్రీకృష్ణమూర్తి కాళ్ల బేరమే. "అయ్యో! పాపము! విసనకఱ్ఱ పట్టుకోవడంచేత నీచేతివేళ్లు ఎంత కందిపోయినవో" అని చూస్తూన్నట్టే ఉండి చేతులు పట్టుకోవడం, బతిమాలడం, బుజ్జగించి చేరదీయడం, బుగ్గ ముద్దుపెట్టుకోవడం, మళ్లీ ఆనందించడమున్ను, ఈలా గుంటుంది యీ సంసారానుభవాల క్రమం. శ్రీశైలశిఖరంలాగు దూరాని కగపడని యేదో ఒక సుఖమపేక్షించి దానికోసమై పరుగులెత్తడం, పడడం, లేచి దుమ్ము దులుపుకోవడం, మళ్లీ పరుగెత్తడం, ఈలాగుంటుంది సంసారయాత్ర అంటే. అంతే గాని, "యెవరో

వస్తారు. తలపుళ్లు కడిగి రక్షిస్తారు. కళ్ల నీళ్లు తుడిచి కడుపులో పెట్టుకొంటారు" అని బిక్కమొగం పెట్టుకొని దిక్కులు చూస్తూ నిలువబడి ఉంటే పుణ్యకాలం కాస్తా దారిలోనే వెళ్లిపోతుంది. విన్నావా?

స—విన్నాను. బాగుంది, మీ 'ఆటలో అరటి పండు' వేదాంతం. మీ రీవేదాంతం వ్యాఖ్యాలు పోయిన పార్టీలకు ఉపదేశం చేశారంటే, వాళ్లు చెన్నపట్నందాకా పోరి యిల్లు ఒళ్లు గుల్లచేసుకొన్నా, మనసు గట్టిపడడంచేత భక్తిమార్గం తొక్కి బాగు పడతారు.

ప—(పకాలున నవ్వి) ప్లీడర్లగుట్టు మాబాగా బైటబెట్టినావు! ఒక్కసారి షేక్ హాండ్ ఇయ్యి. (అని యెడమచేయి చాఁపును.)

స—(నవ్వుచు) నే నేమీ దొరసానిని గాను షేక్ హాండియ్యడానికి. ఇంతకును ఆముచ్చట పెండ్లినాడు తీరనే తీరినది. (వెళ్లి చారు తెచ్చి వడ్డించును).

ప—(పుడిసెఁడు పుచ్చుకొని) ఓహో! ఏమి చారు! "చారు చారుతరం భాతి హింగు జీలక సంయుతం" అని యెవడో నావంటి భోజనప్రియుడు చెప్పిన శ్లోకం జ్ఞాపకం చేస్తున్నది.

స—అత్తయ్య రామేశ్వరం వెళ్లినప్పటినుంచి మీకు బొత్తిగా చిన్నతనం వస్తున్నది సుమండీ.

ప—ఆమాట నేనొప్పుకోను. చిన్నతనం ఇప్పుడు కొత్తగా వచ్చినదా యేమిటి? ఇదివరకే ఉన్నది. అత్తయ్య రామేశ్వరం వెళ్లిన తరువాత నీకు నాకు పెత్తనము వచ్చినది.

స—ఇంటిపెత్తనమా?

ప—అవును. చిన్నతనంలో పెత్తనం.

స—ఈలాటి పెత్తనమా చిన్నతనంలో రావలసినది?

ప—మరి ఒకలాటి దైతే, అది బాల నెరుపులాగు చూడడానికి అందవికారంగా ఉంటుంది. నేను చిన్నప్పుడు స్కూలులో చదువుకొనే దినాలలో మా మాస్టరుగారి కొకరికి—పట్టుమంటే పాతికేండ్లు నిండా లేవు సుమా—ముగ్గుబుట్టలాగు నెరిసిపోయింది తలంతా. (వీధితలుపు కొట్టినట్టు చప్పుడు వినఁబడును.)

స—ఎవరో పిలుస్తున్నారు, వారపు పిల్లవాడేమో? పాపము! ఈవేళ ఎందుచేతనో కాని చద్ది అన్నానికి రాలేదు.

ప—వాకిటిలో నౌకరుపిల్ల యేమి చేస్తున్నది, తలుపు తీయక?

స—అమ్మణ్ని నిదురపుచ్చి తానుగూడా నిద్ర పోతున్నది కాబోలు. నేను వెళ్లి తీస్తాను. (వెళ్లి చేతిలో ఉత్తరముతో తిరిగి వచ్చి సంతోషముతో) అత్తయ్యకు నూరేండ్లు ఉన్నాయి సుమండి. రామేశ్వరంనుంచి ఆవిడ వ్రాసిన ఉత్తర మిదిగో టపాబంట్రోతు తెచ్చి యిచ్చినాడు.

ప—క్షేమంగా ప్రవేశించినదా? ఏదీ చదువు.

స—(చదువును) "శ్రీరస్తు. చిరంజీవికి ఆశీర్వచనములు. మే మీ ఉదయం రామేశ్వరస్వామికృపవల్ల సుఖంగా రామేశ్వరం ప్రవేశించినాము, సేతుస్నానం చేసినాము. ఇక్కడ యింకా రెండుమూడురోజులుండి తీర్థాలన్నీ సేవించి ఆపయిని మధురమీదుగా వారం రోజులలో శ్రీరంగం చేరుతున్నాము. మనవైపున ఉన్నట్టు ఇక్కడ యెండలు తీవ్రంగా లేవు. ఇంత మంచి సహవాసం ఈశరుణం తప్పితే మళ్లీ దొరకదని యెప్పుడూ గడప దాటి వెళ్లినదాన్ని గాకపోవడంచేత, యేమిటో వెర్రిపడి యీలాటి వేసవికాలంలో యిల్లు విడిచి పిల్లలను విడిచి యాత్రకంటూ బైలుదేరినాను. నాప్రాణా లన్నీ మీమీదనే ఉన్నాయి. మీ రిద్దరూ చిన్నవాళ్లే:—పయిగా సీత చంటిబిడ్డతల్లి. ఎప్పుడూ నన్ను విడిచి ఉన్నవాళ్లు కారు. గనుక యిల్లు జాగ్రత్తగా చూచుకోవలెను. గాకుపురోజులలో చంటిపిల్లను బహు జాగ్రత్తగా చూడవలెను. నీవు సినిమాలకు నాటకాలకు వెళ్లక చీకటి పడకుండా ఇల్లు చేరుకోవలెను." ఈచివరమాట బాగా వినండి.

ప—వింటున్నాను పయిని చదువు.

స—"నేను సెలలోపులో యింటికి వస్తున్నాను. మీ క్షేమసమాచారం తిరిచినాపల్లి కాలేజీలో నీస్నేహితుని పేర వెంటనే ఉత్తరం వ్రాసి తెలిపితే నాకు తెలుస్తుంది. కొంత మనసు కుదుటబడుతుంది. మళ్లీ శ్రీరంగంనుంచే వ్రాస్తాను.—మహాలక్ష్మి."

ప—ఇది సంతోషవార్త. బాగా ఉంది. సెలలోపా? సరే, తిరిగి అమ్మడి అన్నప్రాశనకు ఇల్లు చేరుకొంటుం దన్నమాట.

స—అవును. చల్లని సంతోషవార్త విన్నారు కాబట్టి కడుపు చల్లగా పెరుగు అన్నం తినండి, పనసతొనలు వేసుకొని. (రెండును వడ్డించును.)

ప—పనసతొన లెక్కడివి?

స—నరేంద్రపురంపార్టీ పంపినాడని గుమాస్తాగారు చెప్పినారు.

ప—ఈ సెలవుదినాలలో మనకు మామిడిపండ్లు పనసపండ్లే కడుపునిండే ఫీజు. అయితే కొంచెం వైశాఖపూజ చేసినావా?

స—గుమాస్తాగారికి ఒక పాళపు పెద్దచెక్క పంపినాను. ప్రక్కయింటివారికి పదితొనలు, నౌకర్లిద్దరికి చెరినాలుగు, తరంగాలు పాడే యాయావరబ్రాహ్మడికి ఒక అయిదు ఇచ్చినాను.

ప—తరంగాల బ్రాహ్మడికి అయిదుపనసతొనలేమిటి, "గాయతి వనమాలీ—అతిమధురం మధురం—గాయతి వనమాలీ" అని పాడినాడంటే నీ వాయనకు నిలువు దోపే యిస్తావు!

స—ఏమి యిచ్చినా ఆపుణ్యమంతా మీదే.

ప—అవును, నీవుగృహలక్ష్మివికావడంచేత నాదే.

అమృతపాత్ర

పురాణం కుమారరాఘవశాస్త్రిగారు, బి. ఏ.

ఆ ప్రశాంతనిశార్ధమం దచట నేను
ఒకఁడనే అటొత్తిగిలి పండుకొనినాను
కలతనిద్రలో తీయనికలలు గనుచు.
మెల్లగా నీవు వచ్చి నీమృదుకరముల
నాభుజము తట్టి మేల్కొల్పినావు; నీత
నూలత ఒకింత వంగి నీవాలుజడయె
నాగళము కౌఁగిలించుకొన్నది, శుభాంగి!
పెదవిమాటున దాఁగొని మధురభావ
మేదియో బయల్పడక, మరింతమధుర
మై, నయనయుగళముకాంతిమంత మయ్యె.

ఎవరు? అప్సరఃకన్యవా! ఈహతాశు
దరికి రానేల స్వర్గసౌధంబు విడిచి.
అమృత మొసఁగిపో వచ్చినావా? తమోవి
లీన దేహుండ నగుచు నిద్రించునాకు;
ఐనచో పాత్ర పెదవుల కందనిమ్ము,
ఒక్కచుక్కైన ఒలికిపోకుండ తెమ్ము.
అమలస్వర్గీయసౌధభాగముల నేవ
నాంతసీమల సంచారివౌదువో, అ
టకె ననుంగూడఁ గొనిపోవటవె, అమర్త్య
సీమ కర్హుండఁ ద్వత్సుధాసేచనమున.